

А. В. Столітній
доктор юридичних наук,
радник директора

Державне бюро розслідувань

ЕЛЕКТРОННИЙ ВИСНОВОК ЕКСПЕРТА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

У статті висвітлено сучасний стан та перспективи розвитку форми висновку експерта в кримінальному провадженні та комунікації останнього з учасниками провадження, з урахуванням сучасного інформаційного суспільства, напрямки удосконалення вказаної діяльності, у тому числі, шляхом запровадження електронного процесуального контролю.

Ключові слова: кримінальне провадження, висновок експерта, електронна форма, електронний контроль, комунікація.

Сучасні тенденції розвитку суспільства ілюструють необхідність реформування кримінальної процесуальної діяльності в напрямі розвитку його інноваційної складової. Кримінальний процесуальний кодекс України 2012 року (далі – КПК України) наповнений ефективними новелами, що сформували інформаційне середовище, де електронні системи працюють як підсилювачі людського інтелекту, забезпечують виконання завдань кримінального провадження. Вся процесуальна діяльність під час досудового розслідування перебуває на стадії трансформації: з паперового формату фіксації до електронного. Водночас, інноваційне удосконалення кримінальної процесуальної діяльності на досудовому провадженні не торкнулось висновків експертів у кримінальному провадженні. Вказане свідчить про необхідність дослідження питання трансформації висновку експерта в електронний формат, що обумовлює актуальність даної статті.

Метою даної роботи є розробка пропозицій з удосконалення кримінально- процесуальної діяльності експерта на досудовому провадженні, зокрема, щодо трансформації висновку експерта в електронний формат.

Відповідно до ч. 1 ст. 101 КПК України, висновок експерта це докладний опис проведених експертом досліджень та зроблені за їх результатами висновки, обґрунтовані відповіді на запитання, поставлені особою, яка залучила експерта, або слідчим суддею чи судом, що доручив проведення експертизи [1, с. 1].

М. Г. Щербаковський зазначає, що висновок експерта має розглядатися у двох аспектах. З одного боку, це *письмовий* акт, в якому описано дослідницькі процедури, наведено проміжні результати та обґрунтовано кінцеві висновки. Логіка висновку експерта така, що вона відображає перебіг і результати проведеного ним дослідження. З іншого

боку, це процесуальний документ, який мають складати відповідно до положень кримінально-процесуального законодавства [10, с. 161]. В аспекті зазначеного необхідно наголосити на неприпустимість ототожнення письмової та паперової інформації. Остання є формою відображення письмової інформації. Відтак, згаданий письмовий акт може мати як паперовий, так і електронний формат.

Як джерело доказу, висновок експерта це *письмовий* процесуальний документ, в якому відображено хід та результати досліджень, проведених з питань, які поставлені особою, що залучила експерта, або слідчим суддею чи судом, який доручив проведення експертизи [6, с. 35]. Однак така позиція не є беззаперечною.

Враховуючи положення ст.ст. 99, 101, 102 КПК України, висновок експерта може мати електронний формат: електронний документ, засвідчений електронним підписом, як того вимагає ч. 3 ст. 102 КПК України [1, с. 1]. Зазначене актуально в світлі стрімкого розвитку інформаційних технологій та потреби динамізації процесу обміну процесуальними документами під час кримінального провадження.

П. В. Цимбал, Л. В. Омельчук зазначають, що ефективність експертної діяльності на всіх стадіях кримінального провадження залежить від якості кримінально-процесуального законодавства, що її регламентує, та рівня взаємодії експертних установ з органами досудового розслідування та суду, що, безумовно, є двома взаємопов'язаними чинниками [9, с. 80]. З нашої точки зору, електронна комунікація є перспективним шляхом підвищення ефективності такої взаємодії.

Очевидно, що реалізація наведених пропозицій має здійснюватися з урахуванням існуючого базису сучасного кримінального провадження України, невід'ємною електронною складовою є Єдиний реєстр досудових розслідувань (далі – ЄРДР). Згідно з вимогами КПК України, до ЄРДР вноситься переважна частина процесуальних рішень, як то: початок досудового розслідування (ст. 214 КПК), про визначення місця проведення досудового розслідування (п. 2 ч. 4 ст. 218 КПК); повідомлення про підозру (ч. 4 ст. 278 КПК); зупинення та відновлення досудового розслідування (ч. ч. 3, 4 ст. 280 КПК); оголошення розшуку підозрюваного (ч. 2 ст. 281 КПК); завершення досудового розслідування (ч. 3 ст. 283 КПК); здійснення спеціального досудового розслідування (ч. 6 ст. 297-4 КПК). *Обов'язкове фіксування висновку експерта в ЄРДР ні в КПК України [1], ні в Положенні про порядок ведення ЄРДР [4], не передбачено.* Разом з тим в ЄРДР існує можливість прикріплення електронних файлів. Указане є передумовою створення механізму електронної комунікації сторони обвинувачення з експертами із можливістю обміну електронними документами.

Результати соціологічних опитувань спеціалізованих суб'єктів кримінального процесу свідчать, що лише 15,12 % респондентів найбільш ефектвним вважають використання паперових носіїв інформації (10,8 % слідчих, 20,8 % прокурорів, 20,4 % адвокатів та 8,5 % суддів (слідчих суддів)); 22,53 % опитаних найефективнішими визнали електронні носії (23,2 % слідчих, 24,6 % прокурорів, 22,7 %

адвокатів та 19,6 % суддів (слідчих суддів)); 62,35 % – змішані (66 % слідчих, 54,6 % прокурорів, 56,9 % адвокатів та 71,9 % суддів (слідчих суддів)) [8, с. 152].

Діяльність експерта спеціалізована, процесуально значима та, головне, постійна, до того ж пронизана значною кількістю паперових документів, що викликає незручності перевезення й пересилання, ризики їх втрати, пошкодження чи несанкціонованого доступу, під час досудового розслідування потребує інтеграції до електронного середовища досудового розслідування, що визначає необхідність дослідження його процесуального статусу в даному аспекті.

Експертом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями, має право відповідно до Закону України «Про судову експертизу» на проведення експертизи і якій доручено провести дослідження об'єктів, явищ і процесів, що містять відомості про обставини вчинення кримінального правопорушення, та дати висновок з питань, які виникають під час кримінального провадження і стосуються сфери її знань (ст. 69 КПК України) [1, с. 3]. Судово-експертну діяльність здійснюють державні спеціалізовані установи, а також у випадках і на умовах, визначених Законом України «Про судову експертизу», судові експерти, які не є працівниками зазначених установ. До державних спеціалізованих установ належать: науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України; науково-дослідні установи судових експертиз, судово-медичні та судово-психіатричні установи Міністерства охорони здоров'я України; експертні служби МВС України, Міністерства оборони України, СБУ та ДПСУ (ст. 7 Закону України «Про судову експертизу») [3, с. 1].

Згідно з ч. 1 ст. 9 Закону України «Про судову експертизу», атестовані відповідно до цього Закону судові експерти включаються до державного Реєстру атестованих судових експертів, ведення якого покладається на Міністерство юстиції України [3, с. 1].

Окрім того, експерти використовують програмні комплекси автоматизованого вирішення експертних завдань, що включають підготовку самого експертного висновку. Наприклад, «Автоекс» (має досить високий ступінь автоматизації – від уведення вхідних даних до отримання тексту експертного висновку) дає змогу відповідати на питання, які стосуються механізму дорожньо-транспортної пригоди. У системі передбачений контроль правильності введення вхідних даних. Експертний висновок, що автоматично формується системою, складається з текстової частини, математичних формул для обчислень параметрів пригоди, необхідних розрахункових таблиць [7, с. 159]. Застосування таких програмних продуктів свідчить про високий ступінь інформатизації діяльності експертів.

Важливим кроком в напрямі трансформації діяльності експерта в електронний формат стало набрання чинності Законом України «Про електронні довірчі послуги» від 05.10.2017 № 2155-VIII [2, с. 1], що визначає порядок та засоби електронної ідентифікації, що дозволяють належним чином встановити особу експерта в кримінальному провадженні та засвідчити походження і цілісність висновку експерта,

отриманого в електронному форматі (застосування електронного підпису (в т. ч. кваліфікованого, удосконаленого), електронної печатки (в т.ч. удосконаленої), електронної позначки часу).

З урахуванням позитивного досвіду застосування ЄРДР під час досудового розслідування, на нашу думку, доцільно на основі Реєстру атестованих судових експертів створити інформаційно-телекомунікаційну систему, що забезпечить автоматизоване створення висновків експерта у електронному форматі (на основі системи шаблонів, автоматизації математичних розрахунків, системи контролю строків виконання тощо), обміну процесуальними документами із суб'єктами кримінального провадження.

Пропонується повний перехід на електронний формат спілкування між експертом (через відповідну експертну установу) та ключовими спеціалізованими суб'єктами: слідчим, прокурором, адвокатом, слідчим суддею.

Для налагодження такого професійного процесуального діалогу учасників кримінального провадження, у випадку експертів, зазначене доцільно реалізувати шляхом обміну електронними даними між Реєстром атестованих судових експертів та ЄРДР.

У межах визначеного завдання необхідне: а) створення нормативної основи для залучення експерта до електронного сегмента кримінального провадження шляхом внесення змін до КПК України, Законів України «Про судову експертизу», «Про державну експертизу землевпорядної документації», Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень тощо; б) створення на основі Реєстру атестованих судових експертів інтерактивного правореалізаційного середовища (системи) для експертів; в) вдосконалення технічних можливостей ЄРДР: встановлення інтеграційної системи між ЄРДР та вдосконаленим Реєстром атестованих судових експертів, Реєстром методик проведення судових експертиз та ін.; створення підсистеми «Експертиза» в ЄРДР.

У такому разі процесуальна діяльність здійснюватиметься суб'єктами кримінального провадження в особистих віртуальних кабінетах відповідної електронної системи.

Особистий віртуальний кабінет – це персональне автоматизоване робоче місце суб'єкта кримінального провадження, що забезпечує формування, зберігання, захист, узагальнення та накопичення електронних процесуальних документів, обмін даними, суворе розмежування повноважень у системі, підтримку ролей залежно від займаної посади, протоколювання та аудит дій користувачів, чим досягається безперешкодний доступ посадової особи тільки до тих відомостей електронного кримінального провадження, що відносяться до її компетенції [8, с. 341].

У процесі правореалізації пропонується наступний алгоритм процесуальної процедури. Сторони кримінального провадження за наявності підстав для проведення експертизи заповнюватимуть в

електронній системі (ЄРДР) контури форми (шаблону) «Клопотання про проведення експертизи», після заповнення якої електронна система автоматично формує текст відповідного клопотання (з обраними автором додатками з числа доступних матеріалів кримінального провадження), та користувач надсилає таке клопотання до Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, де воно розподіляється до слідчого судді. За результатами розгляду клопотання відповідна ухвала надсилатиметься засобами електронної комунікації суб'єкту, що ініціював проведення експертизи для долучення необхідних для проведення експертизи речових доказів та/або матеріалів кримінального провадження. Далі така ухвала надсилається за допомогою електронних засобів комунікації у вигляді шифрованого електронного конверту до електронної системи експерта (вдосконаленого Реєстру атестованих судових експертів). Фізичні об'єкти, що необхідні для проведення експертизи пропонується надавати експерту традиційним способом на основі супровідних документів зі штрих-кодами, сформованих як додатки до згаданого електронного конверту. При надходженні ухвали, підсистема Реєстру атестованих судових експертів автоматично призначає експерта. Останній підтверджує отримання направлених документів, експертна установа вносить до електронної системи відомості про отримання фізичних додатків (у разі надсилання). Автоматично встановлюється контроль процесуальних строків – «червона лінія». За результатами проведеного дослідження, експерт формує електронний висновок для чого заповнює відповідний шаблон, до якого за потреби прикріплює фото, схеми, таблиці, підписує шляхом накладення електронного підпису й надсилає до ЄРДР. З цього моменту висновок експерта доступний учасникам кримінального провадження в рамках наданих під час досудового розслідування процесуальних повноважень.

Доступ до відомостей певного провадження, необхідних для виконання завдання, пропонується автоматично надавати експерту після настання юридичного факту, наприклад, призначення експертизи, та блокувати зі спливом процесуального строку, відведеного на відповідну дію.

На сьогодні попри передбачені п. 1.13 Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень [5], строки проведення експертиз експертні установи повідомляють про неможливість виконати такі експертизи у зв'язку зі значним навантаженням, а в деяких випадках експерти визначають занадто тривалі строки. Тому електронна система може бути використана Міністерством юстиції України для оптимізації та вдосконалення роботи експертних установ.

Тривале проведення призначених у справі судових експертиз є одним із факторів недотримання розумних строків як досудового розслідування, так і судового розгляду кримінальних проваджень. Окрім того, на стадії досудового розслідування трапляються випадки не проведення всіх необхідних експертних досліджень, що потребує їх призначення під час судового розгляду.

За допомогою електронної системи ці питання можуть бути вирішені, зокрема, введенням автоматичного призначення експертиз щодо

категорій справ, у яких їх проведення є обов'язковим відповідно до визначених ч. 2 ст. 242 КПК України критеріїв, автоматичним формуванням черги проведення експертиз із автоматичним перерозподілом навантаження між експертними установами, формуванням прогнозу для корегування кадрового складу експертних установ для виконання запитуваних обсягів проведення експертних досліджень тощо.

З урахуванням викладеного пропонується переглянути підхід до форми висновку експерта у кримінальному провадженні шляхом її трансформації в електронний формат. Для виконання визначених ст. 2 КПК України завдань кримінального провадження щодо забезпечення швидкого розслідування, електронний формат висновку експерта є актуальним як в частині створення й передавання, так і використання, адже за допомогою засобів електронного зв'язку може пересилатись із експертної установи слідчому або прокурору, надаватись стороні захисту в порядку ст.ст. 221, 290 КПК України тощо.

Перелік посилань

1. *Кримінальний процесуальний кодекс України*: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI (зі змін. і доп.) *База даних «Законодавство України»* / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

2. *Про електронні довірчі послуги*: закон України від 05.10.2017 № 2155 VIII. *База даних «Законодавство України»* / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>.

3. *Про судову експертизу*: закон України від 25 лютого 1994 року № 4038-XII (зі змін. і доп.). *База даних «Законодавство України»* / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>

References

1. *Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy* (2012): zakon Ukrainy vid 13.04.2012 No 4651-VI (zi zmin. i dop.) [Criminal Procedural Code of Ukraine: Law of Ukraine dated April 13, 2012 No 4651-VI (as amended and supplemented)]. *Baza danykh 'Zakonodavstvo Ukrainy' / VR Ukrainy* [Database 'Legislation of Ukraine' / Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> [in Ukrainian].

2. *Pro elektronni dovirchi posluhy* (2017): zakon Ukrainy vid 05.10.2017 No 2155 VIII [On electronic trust services: Law of Ukraine dated 05.10.2017 No 2155 VIII]. *Baza danykh 'Zakonodavstvo Ukrainy' / VR Ukrainy* [Database 'Legislation of Ukraine' / Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>. [in Ukrainian].

3. *Pro sudovu ekspertyzu* (1994): zakon Ukrainy vid 25 liutoho 1994 roku No 4038 XII (zi zmin. i dop.) [On Forensic Examination: Law of Ukraine dated February 25, 1994 No 4038 XII (as amended and supplemented)]. *Baza danykh 'Zakonodavstvo Ukrainy' / VR Ukrainy* [Database 'Legislation of Ukraine' / Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4038-12> [in Ukrainian].

4. Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань від 06.04.2016 № 139 (зі змін. і доп.). База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0680-16>
4. *Polozhennia pro poriadok vedennia Yedynoho reiestru dosudovykh rozsliduvan* vid 06.04.2016 No 139 (zi zmin. i dop.) [Regulation on the procedure for conducting the Unified Register of Pre-trial Investigations as of April 6, 2016 No 139 (as amended and additional)]. *Baza danykh 'Zakonodavstvo Ukrainy'VR* Ukrainy [Database 'Legislation of Ukraine' / Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0680-16> [in Ukrainian].
5. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, затверджена наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 № 53/5. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.
5. *Instruktsiia pro pryznachennia ta provedennia sudovykh ekspertyz ta ekspertnykh doslidzhen, zatverdzhena nakazom Ministerstva yustytzii Ukrainy* vid 08.10.1998 No 53/5 [Instruction on the appointment and conducting of forensic examinations and expert studies, approved by the order of the Ministry of Justice of Ukraine dated 08.10.1998 No 53/5]. *Baza danykh 'Zakonodavstvo Ukrainy'VR* Ukrainy [Database 'Legislation of Ukraine' / Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>. [in Ukrainian].
6. Докази і доказування в кримінальному провадженні: метод. рек. Київ, 2016. 71 с.
6. *Dokazy i dokazuvannia v kryminalnomu provadzhenni* (2016): metod. rek. [Evidence and proof in Criminal Procedure]. Kyiv, 71 p. [in Ukrainian].
7. Іванов В. Г., Іванов С. М., Карасюк В. В. та ін. Правова інформація та комп'ютерні технології в юридичній діяльності: навч. посіб. Харків: Право, 2014. 240 с.
7. *Ivanov, V. H., Ivanov, S. M., Karasiuk, V. V.* (2014). *Pravova informatsiia ta kompiuterni tekhnolohii v yurydychnii diialnosti: navch. posib.* [Legal information and computer technology in legal activity: manual]. Kharkiv, 240 p. [in Ukrainian].
8. Столітній А. В. Електронне кримінальне провадження на досудовому розслідуванні: дис. ... док. юрид. наук: спец. 12.00.09 / Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро: 2018. 639 с. URL: <http://dduvs.in.ua/naukova-diyalnist/spetsializovani-vcheni-radi/ogoloshennya-pro-zahist-disertatsij/stolitnij/>.
8. *Stolitnij, A. V.* (2018). *Elektronne kryminalne provadzhennia na dosudovomu rozsliduvanni: dis. ... dok. yuryd. nauk: spets. 12.00.09 / Dnipropetrovskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav* [Electronic criminal proceedings in pre-trial investigation: diss. ... doc. of Lawyer Sciences: special 12.00.09 / Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs]. Dnipro. 639 p. URL: <http://dduvs.in.ua/naukova-diyalnist/spetsializovani-vcheni-radi/ogoloshennya-pro-zahist-disertatsij/stolitnij/>. [in Ukrainian].
9. Цимбал П. В., Омельчук Л. В. Перспективи удосконалення інституту
9. *Tsymbal, P. V., Omelchuk, L. V.* (2013). *Perspektyvy udoskonalennia instytutu*

судової експертизи у кримінальному процесуальному законодавстві України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2013. Вип. 1. С. 75–81.

sudovoi ekspertyzy u kryminalnomu protsesualnomu zakonodavstvi Ukrainy [Prospects of improvement of the institute of forensic examination in the criminal procedural legislation of Ukraine]. *Yurydychnyi chasopys Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav [Legal journal of the National Academy of Internal Affairs]*, Vyp. 1, pp. 75–81. [in Ukrainian].

10. Щербakovskiy M. G. Судебные экспертизы: назначение, производство, использование: учеб.-прак. пособ. Харьков: Эспада, 2005. 544 с.

10. Shcherbakovskii, M. G. (2005). *Sudebnye ekspertyzy: naznachenie, proizvodstvo, ispolzovanie: ucheb.-prak. posob.* [Forensic Examination: appointment, production, use: a training manual]. Kharkov, 544 p. [in Russian].

ЕЛЕКТРОННОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ЭКСПЕРТА В УГОЛОВНОМ ПРОИЗВОДСТВЕ

А. В. Столетний

В статье освещено современное состояние и перспективы развития формы заключения эксперта в уголовном производстве и коммуникации последнего с участниками производства, с учетом современного информационного общества, пути совершенствования указанной деятельности, в том числе, введением электронного процессуального контроля.

Предлагается создать на основе Реестра аттестованных судебных экспертов информационно-телекоммуникационную систему, которая обеспечит автоматизированное создание выводов эксперта в электронном формате (на основе системы шаблонов, автоматизации математических расчетов, системы контроля сроков выполнения и т.д.), обмен процессуальными документами с субъектами уголовного производства. Также в статье предложен полный переход на электронный формат коммуникации между экспертом (через соответствующее экспертное учреждение) и ключевыми специализированными субъектами: следователем, прокурором, адвокатом, следственным судьей.

Определены задачи, которые необходимо реализовать для трансформации заключения эксперта в электронный формат. В частности, это: а) создание нормативной основы для привлечения эксперта к электронному сегменту уголовного производства путем внесения изменений в УПК Украины, законы Украины «О судебной экспертизе», «О государственной экспертизе землеустроительной документации», Инструкцию о назначении и проведении судебных экспертиз и экспертных исследований и Научно-методические рекомендации по вопросам подготовки и назначения судебных экспертиз и экспертных исследований и тому подобное; б) создание на основе Реестра аттестованных судебных экспертов интерактивной правореализационной среды (системы) для экспертов; в) совершенствование технических возможностей ЕРДР: установление интероперационности системы между ЕРДР и усовершенствованным Реестром аттестованных судебных экспертов,

Реестром методик проведения судебных экспертиз и др.; создание подсистемы «Экспертиза» в ЕРДР.

По результатам исследования предлагается пересмотреть подход к форме заключения эксперта в уголовном производстве путем ее трансформации в электронный формат. Для выполнения определенных ст. 2 УПК Украины задач уголовного судопроизводства по обеспечению быстрого расследования, электронный формат заключения эксперта является актуальным, как в части создания и передачи, так и использования. С помощью средств электронной связи заключение эксперта может пересылаться из экспертного учреждения следователю или прокурору, предоставляться стороне защиты в порядке ст. 221, 290 УПК Украины и др.

Ключевые слова: уголовное производство, заключение эксперта, электронная форма, электронный контроль, коммуникация.

ELECTRONIC CONCLUSION OF EXPERT IN CRIMINAL PROCEEDINGS

A. Stolitnii

The article describes the current state and prospects of development of the expert opinion form in criminal proceedings and the communication of the latter with the participants of the proceedings, taking into account the modern information society, ways of improving this activity, including through the introduction of electronic procedural control.

It is proposed to create an information and telecommunication system based on the Register of Certified Judicial Experts, which will provide for the automated creation of experts' conclusions in electronic format (on the basis of a template system, automation of mathematical calculations, system of control of terms of execution, etc.), exchange of procedural documents with the subjects of criminal proceedings. The article also proposes a full transition to the electronic format of communication between the expert (through the relevant expert institution) and the key specialized subjects: an investigator, a prosecutor, a lawyer, an investigating judge.

The task to be implemented is to transform the expert's conclusion into an electronic format, in particular: a) to create a normative basis for involving an expert in the electronic segment of criminal proceedings by introducing amendments to the CPC of Ukraine, the Laws of Ukraine «On Forensic Examination», «On State Expertise of Land Management Documents», Instructions on the appointment and conducting of forensic examinations and expert studies and Scientific and methodological recommendations on the preparation and appointment of forensic examinations and experts research, etc.; b) creation on the basis of the Register of Certified Judicial Experts of the interactive right-realization environment (systems) for experts; c) improvement of the technical capabilities of the Unified Register of pre-trial investigations: the establishment of an interoperability system between the Unified Register of pre-trial investigations and the Advanced Register of Certified Judicial Experts, the Register of Methods for conducting forensic examinations, etc.; creation of the subsystem «Expertise» in the Unified Register of pre-trial investigations.

According to the results of the study, it is proposed to reconsider the approach to the expert's form in the criminal proceedings by transforming it into an electronic format. For the execution of certain articles. 2 of the CPC of Ukraine, the tasks of criminal proceedings in order to ensure prompt investigation, the

electronic format of the expert's conclusion is relevant both in the part of creation, transmission and use, since by means of electronic communications can be sent from an expert institution to an investigator or prosecutor, provided to the party of protection in the order st.st. 221, 290 CPC of Ukraine, etc

Key words: criminal proceedings, expert opinion, electronic form, electronic control, communication.

DOI: <https://doi.org/10.33994/kndise.2019.64.08>
УДК 343.977

O. Kofanova
PhD of Juridical Sciences,
Associate Professor of
Department of Forensic Support and Forensic Expertise

National Academy of Internal Affairs

A. Kofanov
PhD of Juridical Sciences,
Associate Professor,
Professor of Department of Forensic Support and Forensic Expertise

National Academy of Internal Affairs

CURRENT STATE AND PROSPECTS OF THE IMPLEMENTATION OF PEDAGOGICAL TECHNOLOGY OF INDIVIDUAL WORK AND SELF- TRAINING OF FORENSIC EXPERTS

Experimental verification of the modern possibilities of introducing the technology of organization of individual work of students of the Educational and Scientific Institute (training of criminologists and experts).

The verification of the effectiveness of the implementation of the technology of organizing the individual work of students (the formative stage of the pedagogical experiment) is realized by comparing the results of the educational activities of the experimental and control groups of the students.

Key words: pedagogical technology, preparation of forensic experts, individual work, independent preparation.

The current needs of the armed executive body, which is the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, in investigators, criminological inspectors, judicial experts are conditioned by the democratization of society, the implementation of reforms in the law enforcement system, the expansion of the system of expert institutions, increased attention to the observance of human rights and freedoms, increased efforts in the struggle with criminal manifestations.

Reforming the activity of law enforcement units regarding the technical-forensic and expert support of investigation of crimes requires the reorganization of their structure, changes in professional guidelines and the